

Ethical Approach to the Crime of Money Laundering and Mechanisms for Combating It in Iranian and Iraqi Law

Imad Seddiq¹, R. Nikkhah Sarnaghi Ph.D.^{2*}, S. M. Salehi Ph.D.²

1. Ph.D. Student in Criminal and Criminology, Department of Islamic Jurisprudence and Law, Faculty of Literature and Humanities, Urmia University, Urmia, Iran.
2. Department of Islamic Jurisprudence and Law, Faculty of Literature and Humanities, Urmia University, Urmia, Iran.

Abstract

Background: Superstitious beliefs have cultural roots and are present in the lives of all people to a greater or lesser extent, and no logical basis can be imagined for them. These beliefs generally arise from ignorance and are in fact an inevitable attempt to influence the future in order to influence the course of events and incidents to make things pleasant. One example of such superstitious beliefs is the concept of the evil eye, the eye of perfection, or in popular parlance, looking at things. This concept is an immoral and hateful act that can destroy the life of a person or persons and has been present in people's beliefs in various forms since ancient times. This article examines the anti-ethical consequences of this superstition, especially from the perspective of Persian literature and poets such as Saadi.

Conclusion: The concept of the evil eye is one of the common superstitions in the country. Which has appeared in the poems of Persian poets of the classical era. Some, such as Saadi and Attar, consider the belief in this superstition to be far from reason and consider it to be due to ignorance. However, some great Persian poets have directly and indirectly referred to it. Of course, this cannot be considered as acceptance of this superstition by these poets because this concept has taken root in popular culture and is sometimes used as a term by non-believers. Persian poets from the Constitutional period onwards, have engaged in social criticism of the concept of superstition in general and considered the rooting of superstitions in society to be the cause of the backwardness of Iranian society. By summarizing the views raised in literature, it can be said that three anti-moral consequences of superstition in literature can be proposed: preventing progress, weakening morality, spiritual beliefs and aversion to religion, and loss of life and money.

Keywords: Ethics, Superstition, Evil Eye, Persian Poets

***Corresponding Author:** R. Nikkhah Sarnaghi Ph.D., Department of Islamic Jurisprudence and Law, Faculty of Literature and Humanities, Urmia University, Urmia, Iran. Email: azizpoorsaeed40@gmail.com

How to cite: Imad Seddiq, Nikkhah Sarnaghi R, Salehi S.M. Ethical approach to the crime of money laundering and mechanisms for combating it in Iranian and Iraqi law. Ethics in Science and Technology. 2025,20(08): 20-29.

Copyright © 2025 Authors. Published by Iranian Association for Ethics in Science and Technology. This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license. (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>). Non-commercial uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited

رویکرد اخلاقی به جرم پولشویی و مکانیزم های مبارزه با آن در حقوق ایران و عراق

عماد صدیق^۱، دکتر رضا نیکخواه سرنقی^{۲*}، دکتر سید مهدی صالحی^۳

۱. دانشجوی دکتری جزا و جرم شناسی، گروه فقه و حقوق اسلامی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران.

۲. گروه فقه و حقوق اسلامی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران.

(تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۰/۱۱، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۲/۱۲)

چکیده

زمینه: پولشویی یکی از بارزترین مصادیق جرایم سازمان یافته می باشد که به منظور مبارزه جدی با قاچاق مواد مخدر و پیشگیری از تطهیر عواید سرسام آور آن مورد توجه قرار گرفت و برای نخستین بار در ماده ۳ کنوانسیون مبارزه با قاچاق مواد مخدر و داروهای روان گردان ۱۹۸۸ (وین) و متعاقب آن در ماده ۷ کنوانسیون تطهیر شورای اروپا و سر انجام در سال ۲۰۰۰ در ماده ۶ کنوانسیون مبارزه با جرایم سازمان یافته فراملی (پالرمو) جرم انگاری شده است. اما آیا پولشویی یک چالش اخلاقی است؟ این موضوعی است که مقاله حاضر در صدد پاسخ به آن است و در کنار آن مکانیزم های مبارزه با این امر را در حقوق ایران و عراق مورد بررسی قرار می دهد.

نتیجه گیری: بر اساس نظریه های مطرح در حوزه علم اخلاق همچون نظریه فایده گرایی استوارت میل، دیدگاه ارسطو و نظریه وظیفه گرایی کانت پولشویی هم در محتوا و هم مبتنی بر نتایج ناگواری که دارد بی شک عملی غیر اخلاقی محسوب می شود. جهت مبارزه با پولشویی به عنوان رفتاری ضد اخلاق در جامعه، دولت عراق در سال ۲۰۰۴ اقدام به وضع قانون مبارزه با پولشویی در بیست ماده کرد و این قانون در سال ۲۰۱۵ تصویب کرد. همچنین حکومت ایران در سال ۱۳۸۶ اقدام به وضع قانونی به همین عنوان و مطابق اصل ۴۹ قانون اساسی ایران کرد. در قانون پولشویی ایران و جرم پولشویی قائم به ذات مستقل از سایر جرائم است و ارکان مخصوص به خود را دارد و مجازات آن از مجازات سایر جرائم متمایز و مختلف است.

کلید واژگان: اخلاق، پولشویی، مکانیزم های قانونی، مطالعه تطبیقی

سرآغاز

اخیراً، پولشویی توجه بین المللی را به خود جلب کرده است و چندین کشور در تلاش برای جلوگیری از آن هستند. از آنجایی که کنترل های ضد پولشویی بین کشورها متفاوت است، چندین مطالعه این تفاوت ها را در کنار طرح های فعلی مورد بررسی قرار داده اند (۴). کسب پول به صورت غیرقانونی یا اخلاقی عملاً به طور جهانی ممنوع و غیرقانونی است. اخذ وجوه خارج از نظام حقوقی باعث ترویج فساد در جامعه می شود. اثرات نامطلوب فساد بر توسعه در مقایسه با آنچه که یک مطالعه مرسوم بر اساس تصورات غربی از دولت ملی پیشنهاد می کند، عمیق و پیچیده است. این امر اقتصاد و رقابت را تضعیف می کند، شک و تردید را در میان مردم ایجاد می کند، حاکمیت قانون را از بین می برد، مشروعیت دولت را کاهش می دهد، و بی اعتمادی را تقویت می کند (۵).

گسترش روزافزون اندیشه های سرمایه داری در عصر حاضر، جامعه بشری را به سوی تحصیل هرچه بیشتر امکانات مالی رهنمون ساخته است به طوری که افراد برای به دست آوردن ثروت به هر وسیله ای متوسل می شوند و این امر گسترش اندیشه سرمایه داری^۱، زوال بنیان های اخلاقی^۲، تبدیل ضدارزش به ارزش و طبعی شدن پدیده ی مجرمانه را به دنبال داشته است (۱). با توجه به این که امروزه، جرم^۳ به یک تجارت تبدیل شده است اصطلاح تجارت جرم^۴ ابداع شده که نشان می دهد برخی ارتکاب جرم را به عنوان بهترین راه کسب درآمد می بینند. بدین ترتیب براساس آمار موجود در بسیاری از کشورهای جهان جرایمی که با هدف کسب منابع مالی انجام می شود در صد بسیار عظیمی از کل جرایم را تشکیل می دهد (۲). یکی از این جرایم، پولشویی^۵ است که در عصر حاضر توجه زیادی به آن شده است (۳).

غیرقانونی بوده و از منابع جرمی این سازمان ها نشأت می گیرند تا به آن ها پوشش قانونی ببخشند" (۸).

پولشویی جرمی بین المللی و سازمان یافته است که در آن فرد یا مؤسسه یا سازمان مالی یا غیرمالی، با انجام یک سری معاملات مالی متوالی بر روی اموال غیرقانونی که حاصل از ارتکاب جرمی قابل مجازات است، اقدام می کند. در این فرآیند، از واسطه ها به عنوان پوشش استفاده می شود و از فساد مالی^۸ و اداری و محرمانه بودن حساب های بانکی بهره برداری می شود تا درآمدهای کثیف خود را از نظارت و امنیت در امان نگه دارند (۹). بیان مفهوم قانونی محدود و گسترده جرم پولشویی از اهمیت بالایی برخوردار است، زیرا این دو مفهوم در تعریف فقهی نقش بسیار مهمی دارند. مفهوم محدود پولشویی به معنای آن است که اموال غیرقانونی، اموالی هستند که از طریق تجارت غیرقانونی مواد مخدر و روانگردان به دست آمده اند و فرد پول شوی به دنبال پنهان کردن ماهیت واقعی آن ها برای قانونی جلوه دادنشان است. اما مفهوم قانونی گسترده، بین کشورها متفاوت است، زیرا درآمدهای مالی حاصل از جرایم مختلفی مانند تجارت غیرقانونی مواد مخدر و روانگردان و سایر جرایم، به عنوان منبعی برای پولشویی در نظر گرفته می شوند. قوانینی که این رویکرد گسترده تر را در مورد پولشویی اتخاذ کرده اند، بین تعریف پولشویی و انواع رفتارهای مجرمانه مرتبط با آن، ابهام ایجاد کرده اند (۱۰).

جرم پولشویی به هر عملی اطلاق می شود که شامل انجام یک یا چند معامله مالی پیچیده بر روی اموال و درآمدهای غیرقانونی حاصل از فعالیت های مجرمانه باشد با هدف پنهان کردن منشأ واقعی این اموال و درآمدها و قانونی جلوه دادن آن ها (۱۱).

به طور کلی، اصطلاح پولشویی یا سفید کردن پول به معنای قانونی جلوه دادن اموالی است که از فعالیت های غیرقانونی به دست آمده اند. در واقع، هدف اصلی این فرآیند قطع ارتباط بین پول های حاصل از جرم و منبع غیرقانونی آن هاست، به طوری که این پول ها قانونی و مشروع به نظر برسند (رشوان، بلا سنه). با توجه به تعاریف قبلی، مشخص می شود که فردی که مرتکب جرم پولشویی می شود، هدف اصلی اش وارد کردن پول های غیرقانونی به چرخه اقتصادی قانونی است. این کار باعث می شود که این پول ها با پول های قانونی مخلوط شوند و در نتیجه ردیابی و شناسایی منبع اصلی آن ها بسیار دشوار شود.

به صورت کلی جرم پولشویی از دیدگاه فقهی به معنای وارد کردن اموال ناشی از جرایم سازمان یافته مانند تروریسم^۹ و مواد مخدر به چرخه اقتصادی است، به طوری که آثار غیرقانونی این اموال پنهان شده و ظاهر قانونی به خود بگیرند. هدف اصلی این فرآیند، قانونی جلوه دادن اموالی است که به طور غیرقانونی به دست آمده اند، تا ارتباط بین آن ها و منبع جرمی شان از بین برود و شناسایی آن ها دشوار شود. در این فرآیند معمولاً از واسطه ها و پوشش های مالی پیچیده برای پنهان سازی استفاده می شود. در مفهوم فقهی، دو دیدگاه محدود و گسترده برای پولشویی مطرح است. در دیدگاه محدود، پولشویی به اموالی اطلاق می شود که از جرایمی مانند تجارت مواد مخدر به دست آمده اند، در حالی که در دیدگاه

برای مبارزه با پولشویی، جوامع بین المللی و منطقه ای تعداد زیادی کنوانسیون و اسناد بین المللی را تصویب کرده اند. این کنوانسیون ها و اسناد شامل کنوانسیون وین ۱۹۸۸، کنوانسیون بازل ۱۹۸۸ و رهنمودهای تکمیلی در سال ۲۰۰۱، کنوانسیون شورای اروپا ۱۹۹۰، دستورالعمل اروپایی ۱۹۹۱، توصیه های چهل گانه گروه ویژه اقدام مالی در سال ۱۹۹۰ و اصلاحیه های آن در سال های ۱۹۹۶-۲۰۰۰، کنوانسیون پالرمو در سال ۲۰۰۰، کنوانسیون مریدا در سال ۲۰۰۳، دستورالعمل اتحادیه و شورای اروپا در سال ۲۰۰۵، توصیه های تجدیدنظر شده گروه ویژه اقدام مالی در سال ۲۰۱۲، قطعنامه ۱۳۷۳ شورای امنیت در سال ۲۰۰۱ و سایر اسناد بین المللی و منطقه ای هستند. این کنوانسیون ها و اسناد راهکارهای مختلفی برای مبارزه با پولشویی ارائه داده اند. این راهکارها را می توان به چهار دسته بندی کرد: راهکارهای تقنینی، راهکارهای اجرایی و اداری، راهکارهای پیشگیرانه و راهکارهای قضایی. این اقدامات به منظور کاهش میزان پولشویی در جهان و مبارزه با آن انجام می شود، زیرا پولشویی خسارات و زیان های اقتصادی^۶، اجتماعی^۷ و سیاسی را به همراه دارد و با جرایم دیگر نیز ارتباط تنگاتنگی دارد (۶).

اما موضوع اینجاست که آیا پولشویی یک موضوع اخلاقی است و اینکه کشورها چه مکانیزم هایی برای مبارزه با آن در نظر گرفته اند. برای این منظور پژوهش حاضر با اتخاذ یک رویکرد اخلاقی به جرم پولشویی، مکانیزم های مبارزه با آن در حقوق ایران و عراق را به شکلی تطبیقی مورد بحث قرار داد. ایران و عراق دو کشور همسایه با فرهنگ و تاریخ مشترک هستند و دارای قوانین و مقررات مشابهی در زمینه جرم پولشویی هستند. با این حال، تفاوت هایی نیز در قوانین و رویه های قضایی این دو کشور وجود دارد. هدف اصلی این مقاله، در کنار بررسی ابعاد اخلاقی پولشویی بررسی و مقایسه قوانین و رویه های قضایی در مورد جرم پولشویی در حقوق ایران و عراق است.

بحث

مفهوم جرم پولشویی

پولشویی به معنای فرایندی است که در آن درآمدهای غیرقانونی به شکلی قانونی به نظر می رسند. به عبارتی دیگر، این فرآیند به پنهان سازی منابع اصلی پول و دارایی های نامشروع می پردازد. از نظر حقوقی، هر نوع عمل یا عدم عملی که برای قانونی کردن وجوه یا دارایی هایی که منشأ غیرقانونی دارند انجام شود، پولشویی محسوب می شود (۵).

پولشویی از دیدگاه فقه حقوقی به معنای وارد کردن اموالی است که منشأ جرمی دارند و از جرایم سازمان یافته، تروریسم و مواد مخدر حاصل می شوند، به چرخه اقتصادی به منظور سرمایه گذاری پس از پنهان کردن آثار جرم مرتبط با آن ها (۷). بنابراین، بر اساس این تعریف، پولشویی فرایندی است که در آن سازمان های تروریستی به دنبال پنهان کردن فعالیت ها و درآمدهای مالی خود هستند که در اصل

گسترده تر، این تعریف شامل درآمدهای حاصل از جرایم مختلف دیگر نیز می شود. هدف هر دو دیدگاه، پنهان کردن منشأ واقعی اموال و دشوار کردن ردیابی آن ها در سیستم مالی^{۱۰} است.

آیا پولشویی یک چالش اخلاقی است؟

بدیهی است که پولشویی پیامدهای منفی بی شماری را به همراه دارد. برای کشورهایی که علاقه مند به رشد و تثبیت اقتصاد خود هستند، این احتمالاً دلیل کافی برای حمایت از قوانین سختگیرانه ضد پولشویی است. با این حال، جنبه دیگری از پولشویی برای بررسی بیشتر وجود دارد. این موضوع بیش از یک موضوع صرفاً اقتصادی، یک مسئله اخلاقی را نیز مطرح می کند (۱۲).

پولشویی یک جرم مستقل نیست. این کار فقط به این دلیل انجام می شود که پولی که پاک می کند به طور غیرقانونی و از طریق جرایم دیگری مانند تجارت مواد مخدر یا اسلحه به دست می آید. مطمئناً، این جنایات غیراخلاقی هستند - که قابل بحث نیست. در عوض، سوال مهم این است که آیا عمل پولشویی خود غیراخلاقی است؟ پولشویی به خودی خود صرفاً راهی برای پنهان کردن مالکیت برخی از پول ها از دولت است - اما آیا می توان آن را از اعمال غیراخلاقی که بر آنها تکیه و تبلیغ می کند جدا کرد؟

تفسیر نظریه اخلاقی^{۱۱} جان استوارت میل استدلال می کند که جدا کردن اخلاقیات پنهان کردن وجوه از طریق پولشویی از پیامدهای منفی آن غیرممکن است. در تئوری میل، اخلاقی است که به گونه ای عمل کنیم که شادی یا فایده کلی را در جهان به حداکثر برسانیم. ملاحظات اخلاقی میل کاملاً ریشه در پیامدها و نتایج دارد. بنابراین پیامدهای اقتصادی پولشویی، ناقل مستقیم بی اخلاقی آن است. همانطور که در بخش دوم نشان داده شده است، پولشویی باعث اثرات منفی گسترده در دنیای واقعی می شود. برای مثال، بی ثباتی و فروپاشی اقتصادی، منبع اصلی استرس، اضطراب و ناراحتی برای بسیاری از مردم است. این از شادی کلی جهان می کاهد که باید حداکثر شود. پس تا آنجایی که پولشویی باعث این ناراحتی می شود یا امکان آن را فراهم می کند، غیراخلاقی است. نمی توان عمل پنهان کردن پول را از آسیبی که در دنیای واقعی ایجاد می کند جدا کرد، زیرا برای میل، جدا کردن هر عملی از پیامدهای آن بی معنی است - این منبع دقیق ارزش اخلاقی^{۱۲} است (۱۳).

فلسفه ارسطو نیز پولشویی را به پیامدهای منفی آن گره می زند، اما به روشی متفاوت از میل. او تلو را به عنوان هدف یا هدف اساسی یک شی یا عمل تعریف می کند. مثلاً تلوس چاقو برای بریدن است. مطمئناً چاقو ویژگی های دیگری مانند دوام و ارگونومی دارد. با این حال، ایده اساسی چاقو ریشه در دوام یا ارگونومی ندارد، بلکه در توانایی برش است. توصیف یا تصور یک چاقو بدون در نظر گرفتن توانایی برش آن، اساساً چیزی در مورد چاقو نادرست است.

ارسطو به جای استدلال که هیچ عملی را نمی توان از پیامدهای آن جدا کرد، مانند میل، استدلال می کند که هیچ عمل یا شیئی را نمی توان از تلوس آن جدا کرد. هدف پولشویی این است که با از بین بردن پیوند پول با جرم و جنایت، سود حاصل از جرم و جنایت را فراهم کند. تصور نادرست از مفهوم پولشویی بدون این هدف نهایی، یک سوء تفاهم اساسی از مفهوم پولشویی است. نمی توان گفت که پولشویی را می توان صرفاً به اقدامات حفظ حریم خصوصی^{۱۳} بدون اهداف غیراخلاقی تقسیم کرد، زیرا چیزی به نام صرفاً عمل بدون تلو وجود ندارد. عمل بازی در یک بازی بسکتبال را در نظر بگیرید. یک بسکتبالیست با هدف بردن بازی می پرد، دریل می زند و می دود. اما اگر بازیکنی از ارتفاع بپرد، توپ را پرتاب کند، و بدون هدف یا هدف گرفتن امتیاز برای بردن بازی سریع بدود، نمی توان گفت که بازیکنی بسکتبال بازی می کند. به دست آوردن امتیاز برای برنده شدن در بازی، تلوس بازی بسکتبال است. بازیکن به گونه ای عمل می کند که شبیه بسکتبال است اما در واقع بازی نمی کند. به طور مشابه، نماینده ای را تصور کنید که درگیر عملیات واریز پول به صورت افزایشی و افتتاح حساب بانکی خارجی است. بدون هدف نهایی حمایت از مجرمان و فعال کردن جرم - بدون پیگیری پولشویی - اساساً یک عمل متفاوت است. در واقع نمی توان گفت که عامل در حال پولشویی است. این مفهوم نشان می دهد که چگونه خود پولشویی را نمی توان جدا کرد و صرفاً وسیله ای بی طرفانه برای اهداف غیراخلاقی آن نیست (۱۴).

برای روشن شدن این نکته، پولشویی را با قلمی که برای نوشتن سخنان نفرت انگیز استفاده می شود، مقایسه کنید. این قلم را به دلیل نقش ابزاری آن در سخنان غیراخلاقی نفرت انگیز، غیراخلاقی محکوم نمی کند. اگرچه در این مورد خاص از قلم برای سخنان مشوق نفرت استفاده شده است، اما هدف قلم نوشتن سخنان مشوق نفرت انگیز نیست، بلکه صرفاً نوشتن است. قلم را نمی توان به خاطر اعمال غیراخلاقی نویسنده مقصر دانست. برعکس، تلوس پولشویی در حال حاضر غرق در اهداف غیر فضیلت آمیز آن است. استفاده از آن مطابق با ماهیتش، با توجه به تلس آن، از قبل غیر اخلاقی است.

نظام اخلاقی^{۱۴} امانوئل کانت مانند میل و ارسطو مستقیماً به پیامدهای دنیای واقعی پولشویی و اخلاقیات آن مربوط نمی شود. او در کتاب مبانی متافیزیک اخلاق، نظریه اخلاقی خود را بدون در نظر گرفتن پیامدها، آثار یا چیزهای خاص به شرایط انسانی استنباط می کند (در عوض، او فقط ایده اراده عقلانی را در نظر می گیرد). کانت به طرز بدنامی ادعا کرد که حتی اگر دوست شما در خانه شما باشد و از یک قاتل پناه ببرد، اگر قاتل در خانه شما را بکود و ببرد که آیا او داخل است یا خیر، مطالبه اخلاق شما را از دروغ گفتن به او منع می کند. بدیهی است که او حتی پیامدهای مستقیم و وحشتناک یک عمل را نیز بر اخلاق آن تأثیر نمی گذارد (۱۵). بنابراین، اگر اثرات واقعی پولشویی در نظر گرفته نشود، بر اساس چه دلایلی می توان آن را یک اشتباه اخلاقی تلقی کرد؟

(شرکت های پوخته)، برخی دیگر (سپرده ها با افزایش های جزئی) این کار را نمی کنند، زیرا آنها دروغ صریح نیستند. این یک مرز نامشخص بین اخلاقی و غیراخلاقی ترسیم می کند و یک مشکل عمده را در سیستم کانت آشکار می کند (۱۷).

مکانیزم های مبارزه با جرم پولشویی در عراق و ایران جزای نقدی نسبی

پولشویی عملی بسیار خطرناک است که اقتصاد جهانی را تهدید کرده و نیروی ملل را به بازی گرفته و سبب از بین رفتن میان جامعه میگردد به همین خاطر دولتها نهایت سعی خود را می کنند تا از طریق قانون گذاری قوانین، خاص آن را جرم بدانند و هم گام با توافق نامه های بین المللی به مبارزه همه جانبه با آن اقدام کنند دولت عراق نیز از کشورهایی است که با وضع قوانین در سال ۲۰۰۴ آن را جرم دانسته است.

با دقت نظر در احکام کیفری در قانون مبارزه با پولشویی عراق شماره ۹۳ سال ۲۰۰۴ در می یابیم که قانون جرم تام و شروع به جرم پولشویی را یکسان قلمداد کرده است که این یک مبدأ کیفری است که در سایر جرایم عراق نیامده است مگر آن چه که در ماده ۱۹۴ قانون گمرک شماره ۲۳ سال ۱۹۸۴ بیان شده است علت مساوی قراردادن این است که قانون گذار خطر جانی را بر انجام فعل قرار نداده بلکه خطر هر دو مورد یکی است خواه فعل به صورت تام و کامل انجام گرفته باشد یا شخصی شروع به جرم کرده باشد بنابراین چه شروع به جرم موقوف به امر دیگری باشد یا نباشد از موارد شروع به جرم موقوف این است که جانی اقدامات لازم مال حاصل از جرم اولیه را در بانکی ودیعه قرار داده باشد اما در ابتدای قراردادن ودیعه مال ضبط شود از مثالهایی شروع به جرم که منجر به نتیجه منشور میتوان گفت که شخصی اقدام به خرید یا فروش اموالی کند که دارای منبع و مصدر غیره شروع است و این باور داشته باشد که به مجرد خرید یا فروش مالکیت اموال منتقل میگردد ولی اقدامات لازم جهت ثبت سند را انجام ندهد و بعد از خرید یا فروش اموال ضبط گردد.

باید توجه داشت که یکسانی مجازات مقرر برای جرم خواه جرم به صورت کامل واقع شود یا به صورت شروع به جرم باشد مانع از آن نیست که قاضی نتواند از اختیارات واگذار شده به او به حکم قانون اقل مجازات را طبق قواعد عمومی اجرا کند ابراهیم حامد طنطاوی، پیشین ۷۵ در ادامه به بیان نصوص مجازات قانونی در قانون مبارزه با پولشویی عراق خواهند پرداخت.

ماده ۳ این ماده در مورد مجازات استفاده از مال حاصل از پولشویی آمده است خواه این استعمال و استفاده انتقال آن یا تغییر در آن یا ارسال آن یا هر شکل دیگری از استعمال باشد به طوری که در نص این ماده در قانون مجازات آمده است که هرکسی هر کدام از این اقدامات را انجام دهد به پرداخت جریمه ای که بیش از ۴۰ میلیون دینار عراقی یا پرداخت جریمه به میزان اموالی که با پولشویی به دست آورده یا هر کدام از این

فلسفه کانت نتیجه گرایانه نیست، بلکه دئونتولوژیک است. ارزش اخلاقی یک عمل نه بر اساس پیامدهای آن، بلکه بر اساس مجموعه ای از قوانین ارزیابی می شود. بنابراین، برای اینکه آن را غیراخلاقی تلقی کنیم، عمل پولشویی باید قوانین اخلاقی^{۱۵} تعیین شده توسط کانت را نقض کند. او امر مقوله ای فراگیر خود را در مبانی متافیزیک اخلاق مطرح می کند: یک کنش فقط زمانی اخلاقی است که اراده عقلانی بخواهد اصل قانون جهانی باشد و همه اراده های عقلانی دیگر از آن پیروی کنند. عملی غیراخلاقی است که یا نتوان آن را خواست که جهانی باشد، زیرا چنین جهانی منطقاً ناممکن است، یا به این دلیل که چنین جهانی لزوماً برای یک اراده عقلانی نامطلوب است (۱۶).

همانطور که در بالا در مثال قاتل ذکر شد، کانت استدلال می کند که دروغ بدون توجه به شرایط غیرقابل قبول است. این از امر مقوله ای مشتق شده است. یک اراده عقلانی نمی تواند آرزو کند که این اصل "من دیگران را فریب می دهم تا به آنچه می خواهم" جهانی باشد، زیرا چنین جهانی نمی تواند وجود داشته باشد: در جهانی که همه در آن دروغ می گویند، هیچ کس به حرف دیگران اعتماد نخواهد کرد زیرا همه دروغ می گویند. با این حال، اگر طرف مقابل در وهله اول حرف شما را نپذیرد، به هیچ وجه نمی توان به فریب پرداخت. بنابراین، «جهانی» کردن اصل دروغ غیرممکن است و عمل باید غیراخلاقی باشد.

در مقیاس کلان، پولشویی باعث فریب دولت در مورد منبع واقعی پول مورد نظر می شود. بنابراین، یک استدلال اساسی کانتی علیه پولشویی، آن را غیراخلاقی می داند، زیرا این منع دروغگویی را نقض می کند. با این حال، این استدلال به اندازه استدلال میل یا ارسطو جامع نیست. در حالی که برخی از مراحل پولشویی دروغ های آشکاری هستند، مانند جعل دریافت های یک شرکت پوخته، برخی دیگر کمتر چنین هستند. بدیهی نیست که به عنوان مثال، سپرده گذاری با افزایش اندک دروغ باشد. چنین بحثی بر تمایز نامشخص بین دروغگویی و پنهان کردن حقیقت متکی است. این خود یک شاخه کامل از فلسفه بدون پاسخ روشن است.

این مسئله چالش به کارگیری امر مقوله ای کانت را مشخص می کند: یک اصل را می توان به روش های مختلف صورت بندی کرد، تا جایی که مشخص نیست آیا با امر مقوله ای مطابقت دارد یا نه. در ارزیابی سپرده ها با افزایش های جزئی، می توان به طور منطقی از این قاعده استفاده کرد که «من پول را با افزایش های کوچک واریز می کنم» یا «دیگران را فریب می دهم». اصل اول با آزمون جهانی سازی مطابقت دارد، اگرچه دومی آن را نقض می کند.

در نتیجه، به کارگیری امر قاطع کانت، پولشویی را بر اساس پیامدهای منفی آن محکوم نمی کند. در عوض، نظام اخلاقی دئونتولوژیک کانت نقض منع دروغگویی را غیراخلاقی می داند. در مقیاس بزرگ، پولشویی عمل فریب دیگران است و این غیراخلاقی است. با این حال، استدلال علیه آن به اندازه استدلال میل و ارسطو قوی و واضح نیست. اگرچه برخی از مراحل یا روش های پولشویی نیز این اصل را نقض می کند

حکم به جزای نقدی یک چهارم به تناسب و براساس شاخص درآمد مجرمانه است. کیفر نقدی بدون تعیین حبس عملاً در رسیدن به اهداف نوین مجازاتها در پرتو اصل فردی کردن ناموفق بوده و انتقادهایی به شرح ذیل بر آن متصور است نخست این که قانون گذار عدد ریاضی یک چهارم را بر چه مبنایی برگزیده است؟ در صورتی که شایسته بود همانند ماده ۱ ق.ت.م.م.ا.ک مصوب ۱۳۶۷ میزان جزای نقدی معادل مال به دست آمده از جرم تصویب مینا شد؛ دوم آن که چرا مقنن حبس را در قانون مبارزه با پولشویی پیشبینی نکرده است؟ شاید اولین پاسخ به آن این باشد که سیاست حبس زدایی در راستای کاهش تورم جمعیت زندان و استفاده از جایگزینهای زندان مدنظر بوده است ولی این استدلال مخدوش است، زیرا او اصطلاح حبس زدایی مرسوم در محافل علمی ناظر بر حبسهای کوتاه مدت است (۲۰). بنابراین با توجه به خطرهای پول شویی قرار نیست که حبسهای کوتاه مدت سه ماه و یک روز تا یک سال مورد لحاظ قانون گذار قرار گیرد بلکه حبسهای تأدیبی در محیط زندان باید با پیش بینی فضاهای آموزشی و حرفه آموزی با مدل‌های زندانهای باز و نیمه باز، حبس خانگی زندانهای منطقه ای بدون حصار و زندانهای روزانه یا شبانه مورد تقنین قرار گیرد. ثانیاً؛ اگر مجازات قانونی جرمی حبس باشد اصولاً در نوع قرار تأمین کیفری صادره بی تأثیر نخواهد بود. زمانی که متهم مرتکب پولشویی شده و دستگیر میشود. با توجه به مجازات آن قرار تأمین اعم از وثیقه یا کفالت غیر از بازداشت موقت خواهد بود. بنابراین با این نوع قرارهای تأمین کیفری بلافاصله آزاد میشود و در صورت محکومیت فقط جزای نقدی می پردازد و در هر حال به محل مراجعه میکند و بار دیگر رفتار مجرمانه را از سر خواهد گرفت. این مجازات نه تنها نظم به هم ریخته جامعه را اعاده نمیکند و انتظارات مردم را از دستگاه قضایی برآورده نخواهد کرد چه به ساقب این رفتار در میان مردم زدوده شده و تصور می شود که هیچ رفتار قطعی با متهم صورت نگرفته است اینجاست که حبس مجرمان خطرناک و یقه سفید اثر بازدارندگی بیشتری خواهد داشت. ثالثاً اگر سیاست کیفری در قانون مبارزه با پولشویی حبس زدایی است، قانون گذار مع الاسف در جهت خلاف آن سیاست در سایر قوانین مانند مواد ۷۰۲ و ۷۰۳ قانون مجازات اسلامی اصلاحی ۱۳۸۷ میزان مجازات حبس را افزایش داده و لذا این حرکت متناقض است.

مصادره کیفری اموال

استرداد اموال» از نظر اصطلاحی عبارت است از تسلیم مادی اموال کشف و ضبط شده از مجرم به مالک آن از سوی مراجع ذیصلاح قانونی (۲۱). و بازگرداندن مال توقیف شده به مالک یا منصرف قانونی آن (۲۲)، بنابراین استرداد اموال یک اصطلاح حقوقی است و نه کیفری و از باب جبران ضرر و زیان مالک بوده و ناظر بر عین اشیاء و اموال است (۲۳). همان طور که در جرایم کلاهبرداری، سرقت و دادگاه حکم به استرداد اموال به مالکان آنها میدهد.

برای روشن شدن ایراد این نوع کیفر گذاری لازم است مفاهیم ضبط، مصادره و استرداد اموال بازبینی شود. ضبط از نظر لغوی به معنای

دو مقدار جریمه که بیشتر باشد محکوم میگردد یا به زندان که بیش از ۴ سال نباشد یا هر دو مجازات محکوم می گردد.

ماده ۴ این ماده تأمین مالی جرم و تأمین مالی تروریسم را به صورت زیر مجازات کرده است:

(۱) تأمین مالی جرم پرداخت جریمه ای که بیش از ۲۰ میلیون دینار عراق یا زندان که بیش از دو سال نباشد و یا هر دو مجازات. باهم هرکسی که امور الهی را برای این مقاصد فراهم کند یا آن را مخفی کند یا ماهیت این اموال یا مکان آن یا منبع آن را مخفی کند و علم داشته باشد یا هدفش این باشد که این اموال را در موارد نقص قانون به کار گیرد یا در آماده سازی برای پنهان کردن قرار پس از ارتکاب یا نقض در این قبیل موارد یا اخفاء یا تلاش در جهت انجام این موارد یا دستور به انجام این گونه افعال به مجازات فوق محکوم می گردد.

(۲) تأمین مالی تروریسم هر کسی که منابع مان را فراهم کند یا شخص دیگری را دعوت به تأمین مالی برای فراهم کردن اموال یا خدمات مالی یا سایر خدمات مرتبط با قصد استفاده کلی یا جزئی آن با عدم به استعمال کلی یا جزئی در این موارد کند به پرداخت جریمه ای که بیشتر از ۲۰ میلیون دینار عراق یا حبس بیشتر از دو سال یا هر دو مجازات محکوم می گردد.

ملاحظه میشود که این ماده در قانون مبارزه با پولشویی گنجانده شده است در حالی که جایگاه اصلی آن قانون شماره ۱۳ سال ۲۰۱۵ مبارزه با تروریسم است و نص قانونی که بیانگر تأمین مالی تروریسم باشد نیامده است. اما این موضوع در بند چهارم از ماده ۳ قانون مبارزه با تروریسم آمده است.

استفاده از زور و تهدید جهت برانگیختن جنگهای طایفه ای یا جنبه خانوادگی یا کشت و کشتار طایفه ای که این امر با مسلح کردن افراد یا تشویق آنان به مسلح شدن یا تأمین مالی جهت خرید سلاح است.

قانون گذار ایرانی هنگام کیفر گذاری باید دو اصل مرتبط با یکدیگر را مدنظر داشته باشد، یکی اصل اعتدال به این مفهوم که کافی است رنجی را که تحمیل می کند. بیشتر از سودی با شد که نصیب بزهکار میشود و دیگر اصل تناسب کیفر با بزه است، به گونه ای که ماهیت مجازات تا حد ممکن به بزه نزدیک باشد، باشد به طوری که اندیشه بزه بلافاصله کیفر را در ذهن مرتکب تداعی کند و نیز مقیاس اندازه مجازات تابع زبان جرم باشد (۱۸). نظر به زیان بار بودن پول شویی از بعد اقتصادی سیاسی و اجتماعی برای جامعه تعیین جزای نقدی به میزان یک چهارم عوایدی جرم به همراه استرداد درآمدهای ناشی از جرم منشأ در ماده ۹ قانون مذکور تناسبی با این جرم ندارد و این قانون به ویژه ضعف کیفر گذاری خود را در جایی بیشتر نشان میدهد که برای پولشویی سازمان یافته و نیز برای اشخاص حقوقی و معاونت در پولشویی مجازاتی منظور نکرده است. این نقیصه میتواند افراد را به تشکیل باندهای سازمان یافته سوق دهد و خود به عنوان یک عامل جرم را محسوب، شود بنابراین این بحث از دیدگاه سیاست جنایی سنجیده و عدالت کیفری قابل دفاع نیست (۱۹). علاوه بر آن قانون گذار در ماده ۹ از سیستم جزای نقدی نسبی تبعیت کرده است، یعنی

گرفتن و نگاهداشتن حفظ کردن، محکم کردن و نگاهداری است (۲۴).
مصادره نیز از لحاظ لغوی به معنی مال کسی را به زور گرفتن تاوان گرفتن و بازگیری آمده است (۲۵) و استرداد از ریشه رد مصدر باب استفعال و به معنی درخواست برگرداندن است (۲۶). از نظر اصطلاح حقوقی ضبط یک نوع اقدام تأمینی و عبارت است از توقیف موقت شیء و بازداشت و نگهداری آن به طور موقت بدون سلب مالکیت از مالک آن ضبط با امید به اعاده به جایگاه قبلی صورت میگیرد مصادره ره اصطلاحاً جنبه مجازات دارد و به معنای محرومیت دائم مالک از تمام یا بخشی از اموال خود است و به قهر و برای همیشه مال فرد به حکم دادگاه به مالکیت دولت در میآید.

قانون گذار عراقی برای تأمین اطمینان اجتماعی و همچنین جلوگیری از به خطر افتادن منافع ملی مجموعه ای از اعمال مرتبط با پول و ارض را ممنوع کرده است. هرگاه با توصل به این اعمال حق اطمینان اجتماعی در معامله و بازار مورد تعرض قرار گیرد و امنیت روانی افراد جامعه که لازمه ی انجام معاملات و کار با پول میباشد به خطر افتد فرد عامل مورد پیگرد و محاکمه قرار می گیرد. زیرا اصل اساسی در معاوضه ی پول وجود اطمینان اجتماعی است و هر عملی که این اطمینان را مورد خدشه قرار دهد به عملی جهت به خطر انداختن منافع ملی به شمار می آید. از این رو تنها منبع چاپ و عرضه ی پول به بازار دولت میباشد و وجود هر طرف دیگری در این عرصه به مثابه تعرض کردن به منافع ملی و حقوق شهروندان میباشد چون شهروندان دارای حق استفاده از پول واقعی میباشد.

در ماده ۱۱۷ قانون تصریح شده است که تمام وسایل و ابزارهایی که جهت انجام جرمی مورد استفاده قرار گرفته و یا جهت پولشویی به کار رفته اند باید مصادره گردند. همچنین قانون گذار کشور عراق میان مجازات مسکوکات و فلزات گرانبها تفاوت قائل شده است که در ماده ۲۸۰ اشاره میکند که هر شخصی که اقدام به جعل مسکوکات و یا فلزات گرانبها نماید، باید با مجازات کمتر از ده سال مجازات بشود بنابر این متن قانونی مشخص میشود که قانون گذار عراقی در مقایسه با قانون اساسی کشورهایی مثل ایران اهمیت بیشتری به مسکوکات و فلزات گرانبها داده است. لازم به ذکر است که قانون گذار عراقی در صورت احراز وجود یکی از اعمال زیر مجازات بیشتری را بر مجرم تحمیل میکند

- اگر عمل انجام شده سبب کاهش ارزش پول کشور شود.
- اگر عمل انجام شده موجب اختلال در بازار و عدم اطمینان در اجتماع گردد.
- اگر عمل انجام شده از طرف گروهی بیشتر از سه نفر انجام گیرد. همچنین قانون گذار تصریح کرده است که اگر اعمال انجام گرفته سبب "کاهش ارزش پول کشور و اختلال در بازار و عدم اطمینان در اجتماع" گردد و این اعمال توسط گروهی بیشتر از سه نفر صورت پذیرد مجازات حبس ابد را در پی خواهد داشت. بدون شک تحمیل چنین مجازات سنگینی بر متهمان مسئولیت فزاینده ای در پی خواهد داشت و

باید مدارک مدارک متقن جهت اثبات این جرایم از جانب متهمان وجود داشته باشد. تخفیف مجازات پولشویی در ماده ۲۸۳ قانون مجازات کشور عراق مورد اشاره قرار گرفته است و بیان میدارد هر فردی که بازار جهت معامله با پول جعلی پیدا کند یا واسطه صورت گرفتن معاملات از طریق پول اسکناسی یا سکهای جعلی به شود مجازات حبس یا جبران خسارت بر وی تحمیل می شود» تخفیف این مجازات بدین گونه مورد بحث قرار گرفته است که «اگر کسی به موجب معامله با پول جعلی مورد پیگرد و مجازات قرار گرفت و پس از محاکمه بی گناهییش به اثبات رسید مشمول تخفیف مجازات میشود».

قانون گذار کشور عراق مجازات حبس کمتر از ده سال را برای کسی که پول سکه ای یا فلزات گرانبها را جعل یا مصادره بکند مورد مجازات قرار داده و حکم به مصادره تمامی اموالی که جهت انجام این کار به کار گرفته شده اند داده است. به دلیل اهمیت این موضوع و وابستگی آن به منافع ملی قانون گذار عراقی تبعیضی را جهت رسیدگی به این جرایم مورد توجه قرار داده و دادگاه مخصوص را در صورت لزوم در نظر گرفته است.

جرم پولشویی در ماده ۹ قانون مبارزه با پولشویی ایران بنابر تعبیر قانون گذار «استرداد درآمد و عواید حاصل از ارتکاب جرم» به شیوه زیر بیان میدارد:

اصل مال و درآمد و عواید حاصل از ارتکاب جرم منشأ و جرم پولشویی (و اگر موجود نباشد مثل یا قیمت آن مرتکبین جرم پولشویی مصادره میشود و همچنین چنانچه جمع اموال، درآمد و عواید مذکور تا ده میلیارد ریال باشد به حبس تعزیری درجه پنج و ارقام بیشتر از آن به حبس تعزیری درجه چهار در هر دو مورد علاوه بر مجازات قبل به جزای نقدی معادل وجوه یا ارزش مالی که مورد پولشویی واقع گردیده محکوم میشوند.

قانون گذار ایران با پیش بینی جزای نقدی نسبی در ماده ۹ اعمال اصل فردی کردن مجازات ها را در جرم پولشویی غیر ممکن کرده است که لازم میباشد در کنار این مجازات حبسهای تأدیبی به شرحی که در متن آمد، تصویب میشد در همین ماده و با توجه به تبصره ۳ آن استرداد اموال که مفهومی حقوقی است به غلط یک نوع جزای نقدی معرفی شده است، در صورتی که میبایست مصادره اموال بیان میشد.

نتیجه گیری

جرم پولشویی مانند هر جرم دیگری در بردارنده ی دو بعد مادی و معنوی است ولی به دلیل اهمیت مضاعف بعد مادی آن که در معامله کردن و انتقال پول جعلی در داخل و خارج کشور نمود پیدا می کند تحصیل پولهای کثیف و تطهیر آن عملی غیر مشروع و غیرقانونی میباشد. پولشویی جرمی سازمان یافته فراملی است که بسیاری از کشورها به خصوص کشورهای در حال توسعه به شکلی گسترده با آن دست به گریبان هستند. عواملی مانند نظام اداری نا سالم و غیر کارآمد، نظام تا سالم اقتصادی نظام مالی غیر شفاف و فاقد سیستم نظارتی قوی و ضعف دولت بسترهایی مناسب برای عملیات پولشویی هستند.

بنابراین، برای اینکه آن را غیراخلاقی تلقی کنیم، عمل پولشویی باید قوانین اخلاقی تعیین شده توسط کانت را نقض کند. که بنا به این دیدگاه پولشویی قطعاً یک چالش اخلاقی است چرا که پولشویی را نمی‌تواند خواست جهانی باشد، زیرا چنین جهانی منطقاً ناممکن است، یا به این دلیل که چنین جهانی لزوماً برای یک اراده عقلانی نامطلوب است. کشورهای مختلف برای مرتکبان این جرم مجازات‌های کیفری مختلفی را در قوانین خود قرار داده‌اند که از کشوری تا کشوری دیگر متفاوت است. دادگاه تحقیقات مرکزی و دادگاه کیفری مرکزی به جرایم این جرم رسیدگی می‌کنند که شعب تابع وزارت داخلی مختص مبارزه با پولشویی و همچنین دوایری که قانون مشخص کرده است که وابسته به بانک مرزی عراق هستند و طبق ماده ۱۲ قانون مبارزه با پولشویی در کشف این جرم اقدام میکنند به رسیدگی امر اقدام می‌نمایند.

در این پژوهش به بررسی موضوع مکانیزم‌های مبارزه با جرم پولشویی در حقوق ایران و عراق به روش مقایسه تطبیقی پرداخته شد و مهم‌ترین نتایج حاصل از بررسی را به شیوه زیر بیان می‌نماییم:

۱- روشهای پولشویی منحصر در روشهای سنتی نیست بلکه روشهای جدیدی وجود دارد که از طریق آن پولشویی اتفاق می‌افتد.

۲- اقتصاد کشورهای عراق و ایران نیز به دلیل بی‌نظمی نظام اقتصادی کشور، تعدد مراکز تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری اقتصادی، عدم نظارت بانک مرکزی بر گردش پولی و مالی کشور عدم نظارت بر نقل و انتقالات پولی و ارزی محل مناسبی را برای این پدیده به وجود آورده است. از آنجا که پولشویی در ماهیت خود فعالیتی فراملی و بین المللی است و بازارهای مالی جهان را در می‌نوردد مقابله با آن بیش از هر چیز مستلزم همکاری بین‌المللی خواهد بود از این رو مقابله با پولشویی نیازمند مشارکت بین المللی و ایجاد پیوندهای مستحکم و همکاری با مراکز مالی بین المللی و پذیرش منشورها و دستورالعملهای نهادهای بین المللی است از طرفی دیگر پولهای ناشی از رفتارهای مجرمانه به سادگی فعالیت در قالبهای مالی و سرمایه گذاری تطهیر میگردند و منشا اصلی آنها گم می‌شود.

عدم مبارزه با پولشویی موجب شیوع بیشتر جرایم می‌شود و سبب کاهش تمایل به سرمایه‌گذاری در فعالیتهای مولد میشود و زمینه تضعیف بنیان اقتصادی کشور را فراهم می‌آورد به همین دلیل ضروری است که هر چه سریع‌تر و بیش از پیش با اتخاذ تدابیر مناسب برای مبارزه با تطهیر پولهای کثیف اقدام شود تا از این طریق عرصه بر رفتارهای مجرمانه محدود گردد و پولشویان سرکوب و پولشویی ریشه کن گردد که در این صورت کشورها موفق به مبارزه با جرائمی از قبیل قاچاق مواد مخدر میگردند.

پولشویی دارای اثرات گسترده نامطلوب و زیانباری است که موجب فرار مالیات فرار سرمایه از کشور اختلال در بازارهای مالی تورم و غیره گردد پولشویی عملی به سیار خطرناک است که اقتصاد جهانی را تهدید کرده نیروی ملل را به بازی گرفته و سبب از بین رفتن کیان جامعه میگردد. به همین خاطر دولتها نهایت سعی خود را میکنند تا از طریق قانون گذاری قوانین خاص آن را جرم بدانند و همگام با توافقات نامه‌های بین‌المللی به مبارزه همه جانبه با آن اقدام کنند دولت عراق نیز از کشورهایی است که با وضع قوانین در سال ۲۰۰۴ آن را جرم دانسته است. به طور معمول این جرم از جرایم سازمان یافته است که یک نفر از طریق فعالیتهای غیره شروع اقدام به جمع آوری اموال میکند و همچنین این جرم به تبع رواج و گسترش تکنولوژی روند روبه رشدی داشته است پس میتوان در تعریف پولشویی بیان نمود که «مجموعه فعالیتهای و اقدامات مالی برای پنهان کردن منبع و مصدر غیر مشروع اموال و وانمود کردن به مشروع بودن اموال و همچنین مشارکت و سهم داشتن در تغییر یا اخفاء اموال به صورت . ستقیم یا غیر مستقیم برای انجام جنایت یا جنحه».

کسی که اقدام به پولشویی میکند روشهایی متنوع و زیادی را به کار میگیرد که این روشها نسبت به دولت ها و اشخاص مختلف متفاوت میباشد مانند سپرده گذاری از طریق بانک و دریافت تسهیلات ایجاد شرکتها و این جرم با بسیاری از جرایم دیگر دارای ارتباط تنگاتنگی است که پولشویی نتیجه آن است مانند جرم تجارت مواد مخدر، آدم فروشی، جرم تن فروشی یا جرایم فساد اداری مانند. ر شوه و ... اما با این وجود جرمی مستقل و تام است قانون گذاران کشورهای مورد مطالعه در این پژوهش اتفاق نظر دارند که ارکان این جرم از سه رکن قانونی رکن مادی و رکن معنوی تشکیل شده است.

اما در پاسخ به اینکه پولشویی یک موضوع اخلاقی است باید گفت بر اساس نظریه های مطرح در حوزه علم اخلاق همچون نظریه فایده گرایی استوارت میل، دیدگاه ارسطو و نظریه وظیفه گرایی کانت پولشویی هم در محتوا و هم مبتنی بر نتایج ناگواری که دارد بی شک عملی غیر اخلاقی محسوب می‌شود.

ملاحظات اخلاقی استوارت میل کاملاً ریشه در پیامدها و نتایج دارد. بنابراین پیامدهای اقتصادی پولشویی، ناقل مستقیم بی‌اخلاقی آن است.

ارسطو به جای استدلال که هیچ عملی را نمی‌توان از پیامدهای آن جدا کرد، مانند میل، استدلال می‌کند که هیچ عمل یا شیئی را نمی‌توان از تلوس و هدف آن جدا کرد. هدف پولشویی این است که با از بین بردن پیوند پول با جرم و جنایت، سود حاصل از جرم و جنایت را فراهم کند. تصور نادرست از مفهوم پولشویی بدون این هدف نهایی، یک سوء تفاهم اساسی از مفهوم پولشویی است. و در نهایت نظام اخلاقی امانوئل کانت مانند میل و ارسطو مستقیماً به پیامدهای دنیای واقعی پولشویی و اخلاقیات آن مربوط نمی‌شود. فلسفه کانت نتیجه گراییانه نیست، بلکه دئونتولوژیک است. ارزش اخلاقی یک عمل نه بر اساس پیامدهای آن، بلکه بر اساس مجموعه‌ای از قوانین ارزیابی می‌شود.

ملاحظه های اخلاقی

در این پژوهش مروری با معرفی منابع مورد استفاده، اصل اخلاق امانت داری علمی رعایت و حق معنوی مولفین آثار محترم شمرده شده است.

واژه نامه

1. Capitalism thoughts	اندیشه سرمایه داری
2. Ethical foundations	بنیان های اخلاق
3. Crime	جرم
4. Crime commerce	تجارت جرم
5. Money laundry	پولشویی

6. Economic losses	زیان های اقتصادی
7. Social losses	زیان های اجتماعی
8. Financial corruption	فساد مالی
9. Terrorism	تروریسم
10. Financial system	سیستم مالی
11. Ethical theory	نظریه اخلاقی
12. Ethical value	ارزش اخلاقی
13. Privacy	حریم خصوصی
14. Ethical system	نظام اخلاقی
15. Ethical rights	قوانین اخلاقی

References

- Al-Ani SAM, Farag Z S. Evaluation of combating money laundering in the Central Bank, an applied study in Iraqi private banks. *Dijlah Journal*, 2023; 6(1): 151-162.
- Arif S, Mohamad G, Ibrahim R. Measuring and analyzing the effectiveness of measures taken by the central bank for combating money laundering in Iraq. *Fayoum Journal of Agricultural Research and Development*, 2022; 36(3): 387-403. Doi: [10.21608/fjard.2022.266838](https://doi.org/10.21608/fjard.2022.266838)
- Ali M N, Ahmed A M. The phenomenon of money laundering and its impact on economic growth in Iraq. *Journal of Kurdistan for Strategic Studies*, 2023; (6):249-265. Doi: [10.54809/jkss.vi6.277](https://doi.org/10.54809/jkss.vi6.277)
- Khazaei H. Modern money laundering punishment and digital currency in Iranian criminal law. *Legal Studies*, 2022; 58(5): 523-535.
- Wangga M SE, Wirawan A, Kardono RBA. Corruption and money laundering perspective of criminal law and criminology. *Research Horizon*, 2022; 2(2): 363-373. Doi: <https://doi.org/10.54518/rh.2.2.2022.363-373>
- Levi M. Evaluating the control of money laundering and its underlying offences: the search for meaningful data. *Asian Journal of Criminology*, 2020; 15(2): 301-320. Doi: [10.1007/s11417-020-09319-y](https://doi.org/10.1007/s11417-020-09319-y)
- Abdul Hamid M. Legal problems of the crime of money laundering. *Iraqi University Journal*, 2021; 53(1): 475-482.
- Mughbghab D N. Arabization and money laundering, a study in comparative law. 1st ed., Beirut: Al-Halabi Legal Publications. 2008.
- Al-Shafei NAA. Money laundering (Comparative Study). 1st ed. Beirut: Al-Halabi Legal Publications. 2001.
- Anis I, Montaser A, Al-Savalehi A, Ahmed M. Al-Mu'jam Al-Wasit. 4th ed., Egypt: The Arabic Language Academy. 2004.
- Rashidi J, Saibani A. Proof of money laundering crime and its detection criteria in international and domestic documents of Iran. *International Relations Researches*, 2020; 10(3): 327-356. doi: [10.22034/irr.2020.163066](https://doi.org/10.22034/irr.2020.163066)
- Javanmard B, Jafarzadeh S, Ghoreishi SM. Analysis of money laundering precautionary measures to establish an ethical market based on Iranian and international law. *Ethics in Science and Technology* 2023; 18 (2): 9-15. Dor: [20.1001.1.22517634.1402.18.2.2.1](https://doi.org/10.1001.1.22517634.1402.18.2.2.1)
- Javanmard B, Jafarzadeh S, Ghoreishi SM. Analysis of money laundering precautionary measures to establish an ethical market based on Iranian and international law. *Ethics in Science and Technology* 2023; 18 (2) : 9-15. Dor: [20.1001.1.22517634.1402.18.2.2.1](https://doi.org/10.1001.1.22517634.1402.18.2.2.1)
- Vignini S, Rusconi G. Business ethics: moral or amoral? An analysis from the perspective of Kantian ethics. *Australasian Business, Accounting and Finance Journal*. 2023; 17: 23-39. Doi: [10.14453/aabfj.v17i3.03](https://doi.org/10.14453/aabfj.v17i3.03)
- Ghoreishi Mohammadi F. Law from the point of view of moral views of Immanuel Kant and Hans Kelsen. *Ethics in Science and Technology* 2024; 19 (3) :37-44. Doi: [10.22034/ethicsjournal.19.3.37](https://doi.org/10.22034/ethicsjournal.19.3.37)
- Scharding TK. Imprudence and immorality: A Kantian approach to the ethics of financial risk. *Business Ethics Quarterly*, 2015; 25(2): 243-265.
- Guisande DP, Harjoto MA, Hoepner AGF, et al. Ethics and banking: do banks divest their kind? *J Bus Ethics*, 2024; 192: 191-223. <https://doi.org/10.1007/s10551-023-05476-z>
- hassani M. Reflections on the anti-money laundering law (crime of origin, elements and deputy in money laundering). *Islamic Law*, 2022; 19(73): 87-111.
- Heidari M. A comparative study of crime of money laundering under islamic jurisprudence, Iranian law and international instruments. *Comparative Studies on Islamic and Western Law*, 2018; 5(3): 65-90. doi: [10.22091/csiw.2019.2237.1229](https://doi.org/10.22091/csiw.2019.2237.1229)
- Hashempour T. The process of combating money laundering and financing of terrorism, *Islamic Sciences Research and Studies*, 2023; 5 (46): 2676-5780.
- Gholami, A., Azadfar, M. S. Rereading the Jurisprudential Principles of Money Laundering. *Islamic Economics Studies Bi-quarterly Journal*, 2021; 13(2): 279-308. doi: [10.30497/ies.2021.75622](https://doi.org/10.30497/ies.2021.75622)
- Abdullah GI. Fintech in Iraq and the risks of using it in money laundering operations. *World Economics and Finance Bulletin*, 2022; 17: 256-268.
- Merza FI, Algaragolle WMH, Huraish AH, Al Karaawi NJM, Ali MH, luqman Ismail Z, Saeed IN. Combating money laundering and terrorism financing: An evaluation of Iraq's legislature and actions. *International Journal of Criminal Justice Sciences*, 2022; 17(1): 110-121.

24. Salehi M, Ali Mohammed Al-Msafir H, Homayoun S, Zimon G. (2023). The effect of social and intellectual capital on fraud and money laundering in Iraq. *Journal of Money Laundering Control*, 2023; 26(2): 227-252.
25. Kheirani R, Zarneshan S, Soleimani M. An evaluation of Iran's status on international regulation of money laundering. *Journal of Legal Research*, 2022; 21(49): 39-69. doi: [10.48300/jlr.2022.148310](https://doi.org/10.48300/jlr.2022.148310)
26. Sharaf Motlaq P, Derakhshan M, Rahbar-e-Rad J. Ranking of factors affecting the increase in money laundering in the Iranian banking system. *Hidden Economy*, 2019; 30(5): 93-126.